

VEGA KOMMUNE
Rørøyveien 10
8983 VEGA

Deres ref:
2024/68-10
Vår ref: 2024/246970
Dato: 20.09.2024

Uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel 2025-2036 for Vega kommune

Viser til brev av 26.06.2024 angående høring og offentlig ettersyn av forslag til Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2036 med forvaltningsplan for Vegaøyan verdensarv.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann. I plansaker har vi både rett og plikt til å bidra slik at nasjonale og regionale interesser ivaretas og fremme innsigelser om vi ser konflikter mellom regulering og våre fagområder.

I denne saken uttaler vi oss i forhold til fagområde drikkevann.

Føringer på området

Mattilsynet vil først minne om at nasjonale mål for vann og helse ble revidert og vedtatt i 2024, sammen med en gjennomføringsplan som går på tvers av sektorer. På Mattilsynets nettsider, [Nasjonale mål for vatn og helse | Mattilsynet](#), står blant annet følgende:

«Det er satt 25 Nasjonale mål for vatn og helse, dette er måla 1 - 14, som handler om drikkevatn.

- 1. Ingen skal bli sjuke av drikkevatnet*
- 2. Drikkevatn skal ikkje ha mikrobiologiske avvik*
- 3. Drikkevatn skal ikkje ha kjemiske og sensoriske avvik*
- 4. Alle vassførekomster med uttak av drikkevatn skal være beskytta mot forureining*
- 5. Kommunal samfunnsplanlegging skal sikre innbyggjarane trygt drikkevatn og drikkevasshensyn skal vere ivaretatt i arealplanlegginga*
- 6. Kommunane skal ha heilskapelege planer og tiltak som ser vatn, avløp og arealbruk i samanheng*
- 7. Drikkevassforsyningar skal ha vassbehandling som er tilpassa variasjonar i vasskvaliteten*
- 8. Lekkasje av drikkevatn skal reduserast*
- 9. Distribusjonssystemet for drikkevatn skal fornyast, ikkje forfalle*
- 10. Det skal ikkje være uventa brot i drikkevassforsyninga*
- 11. Kommunane si overordna risiko- og sårbarheitanalyser skal ta vare på tryggleiken i drikkevassforsyninga*

12. Kommunen sitt beredskapsplanverk skal sikre alternativ drikkevassforsyning for alle, om nødvendig gjennom samarbeid
13. Befolkninga skal få informasjon om drikkevannet dei får levert
14. Vassførekomstar skal ha god kjemisk og økologisk tilstand»

I 2023 kom det nye forventninger til regional og kommunal planlegging, [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 - regjeringen.no](#). Der står det følgende om rent og trygt drikkevann:

*«Kommunene har ansvar for å sikre husholdningene og næringslivet tilgang på tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann. Dette er en forutsetning for god helse og et velfungerende samfunn. Sikring av drikkevannskilder og areal til infrastruktur for vannforsyning og avløp, er derfor en viktig del av kommunale planer. **Vannforekomster som benyttes til vannforsyning må beskyttes mot forurensning med hensynssoner med tilhørende planbestemmelser.** Dette kan også bidra til å redusere behovet for rensing ved produksjon av drikkevann.*

En robust vannforsyning er avgjørende for samfunnssikkerheten. Det kommunale ledningsnett er generelt i dårlig forfatning, lekkasjegraden er høy og fornyelsesgraden av ledningsnett er ikke tilstrekkelig til å unngå økende forfall. Det medfører fare for forurensning av drikkevannet og leveringssvikt. Det er derfor viktig at den kommunale sektor- og arealplanleggingen ses i sammenheng og bidrar til å løse disse utfordringene.»

Vega kommune har henvist til drikkevannsforskriften i planen.

Mattilsynets merknader

Vega kommune har gjort en god jobb med å legge overordnede føringer for vannforsyningen i kommuneplanens samfunnsdel. Det er viktig for å sikre at dette blir fokus i arealplanen og underliggende temaplaner. Vi har kommentarer på to punkter:

1. I kapittel 10 er det under punkt 12, «Delmål med tilhørende strategier», beskrevet at behov for hensynssoner skal vurderes i arealplanleggingen. Mattilsynet mener at dere må slå fast at hensynssoner med tilhørende planbestemmelser skal benyttes i arealplanleggingen for å beskytte drikkevannskilder, jf. nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, nasjonale mål for vann og helse, krav i drikkevannsforskriften og vannforskriften. Manglende hensynssoner med tilhørende planbestemmelser utløser innsigelse fra Mattilsynet ved arbeid med kommuneplanens arealdel.
2. I samme kapittel og underpunkt står følgende: «Vega kommune skal ha en krisevannsforsyning for alle innbyggere tilknyttet det kommunale vannverket». Når det gjelder leveringssikkerhet er krisevannsforsyning per definisjon ikke en løsning som tilfredsstillt kravet til alternativ vannforsyning dersom den ordinære vannforsyningen ikke kan levere nok og helsemessig trygt drikkevann. Dere kan lese mer om dette her: [§ 9 Leveringssikkerhet | Veileder til drikkevannsforskriften | Mattilsynet](#). Mattilsynet er kjent med at kapasiteten i dagens drikkevannskilde ikke er tilstrekkelig ved for eksempel tørke og barfrost.

Ta gjerne kontakt med Mattilsynet for veiledning.

Med hilsen

Line Kristin Lillerødvann
Seniorinspektør/fagrådgiver